

Яковенко Р.В.
кандидат економічних наук, доцент,
Кандиба М.А.
студент
Центральноукраїнський національний технічний університет
м. Кропивницький, Україна

ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК КІРОВОГРАДЩИНИ: МОЖЛИВОСТІ МІЖРЕГІОНАЛЬНОЇ СПІВПРАЦІ

Незважаючи на безліч розроблених програм регіонального розвитку, проведених „круглих столів” та наукових конференцій, тематикою яких були проблеми регіонального розвитку, в Україні ще й досі не існує законодавчо затвердженого та однозначного визначення терміну „регіон” [1, с. 158].

Під депресивністю економічного розвитку регіону слід розуміти свідому обмеженість кроків у напрямку розвитку виробництва, відновлення та поліпшення соціальної інфраструктури певної області та територій, що розташовані поруч [2]. Таке явище може бути викликане як соціальною пасивністю населення, так і незадовільним рівнем галузевого, територіального та загальнодержавного управління або повною їх відсутністю.

При застосуванні регуляторної політики на рівні регіону, програмування економіки на рівні місцевої влади визначається (обмежується) кордонами і проблемами певної області, і не узгоджується з політикою інших областей, що входять до певного регіону. Це може призвести до подальшого і остаточного розшарування різних територій на позитивні та депресивні, хоча саме вирівнювання їхнього стану – є одним із головних пріоритетів державної регіональної політики.

Як не можна створити комунізм в окремо взятій країні, так не можна і створити розвинутий та повноцінно функціонуючий соціально-виробничий комплекс у межах однієї області. Тому планові програми розвитку адміністративних районів у межах Кіровоградської області повинні узгоджуватись на міжрайонному та обласному рівні, а програми економічного розвитку області, в обов'язковому порядку, необхідно узгоджувати з

керівництвом сусідніх областей. Для цього рекомендовано створювати міжобласні (регіональні) координаційні ради із залученням представників влади цих областей.

Цілком імовірним є виникнення кризових ситуацій (екологічних, аграрно-відтворювальних, сировинних, транспортних та ін.), на невеликих частинах територій певних сусідніх областей, що не входять до одного регіону, наприклад на прикордонних територіях Кіровоградської, Дніпропетровської та Миколаївської областей. У цьому випадку необхідними є взаємодія та співпраця не лише обласних, а й районних органів влади цих областей, та узгодження комплексних напрямків дій задля розв'язання проблем, що виникають. Крім того, системи загальних заходів що розробляються, наприклад для Кіровоградської області, не можна в однаковому розмірі і в однакових пропорціях використовувати для Голованівського та Знам'янського районів, враховуючи їх спеціалізацію, не говорячи вже про рівень розвитку міст обласного підпорядкування та окремих невеликих селищ, позбавлених елементарних умов для нормального існування.

У першу чергу Кіровоградська область повинна співпрацювати з областями, що розташовані поруч, мають схожу структуру народногосподарського комплексу та спільні тенденції стосовно подальшого розвитку. Серед таких областей у першу чергу ми назвемо Черкаську, Полтавську та, частково, Вінницьку області. Саме вони, крім вже зазначених факторів „схожості”, мають спільні культурно-історичні традиції та могли б сформувати не тільки єдиний економічний, а й етнокультурний регіон.

Для повноцінної співпраці областей необхідним є офіційне затвердження складу економічних регіонів України або на рівні домовленостей між областями, або шляхом їх узгодження з відповідними міністерствами України. Проведення адміністративної реформи для цього не є потрібним, крім того цей захід майже не потребує фінансових витрат [3].

Спільні кордони Кіровоградщина має ще з трьома областями: Дніпропетровською, Миколаївською та Одеською. Дніпропетровський регіон

(область) завжди виступав не тільки як флагман українського виробництва, а й був одним з промислових центрів колишнього СРСР, тому спільні програми взаємодії розвитку промисловості з ним є доволі складними. В цьому випадку більшу увагу слід приділяти співпраці у транспортному, міграційному та науково-технічному напрямках. Додатково можливим є обмін досвідом у галузі машино- та приладобудування, перш за все для Кіровоградської області.

Одеська область може бути дуже вигідним транзитним партнером для кропивницьких територій. До речі, незважаючи на центральне розташування нашої області в географічному сенсі, вона не завжди може бути повноцінним транзитним центром, враховуючи її неповну географічно-транспортну вигідність для головних економічних партнерів.

Співпраця з Миколаївською областю повинна ґрунтуватись на засадах використання рекреаційного потенціалу Миколаївської області та товарообміні результатами діяльності харчової і легкої промисловості, структура виробництва яких в областях доволі суттєво відрізняється.

Що ж стосується експорту товарів, що виготовляються на Кіровоградщині, то чіткому плануванню повинні підлягати не лише експорт до інших країн, а й до інших областей. Слід розуміти, що транспортування продукції до сусідньої області, навіть з урахуванням відносно незначних витрат на перевезення, може забезпечити менший прибуток порівняно з експортом до більш віддаленого промислово розвинутого регіону, суб'єкти купівлі якого є більш платоспроможними.

Передумовою підвищення конкурентоспроможності українських товарів на міжнародному ринку є стимулювання розвитку міжрегіональної конкуренції, перш за все в сфері торгівлі товарами широкого вжитку. При плануванні розвитку окремо взятої області певного регіону необхідно враховувати специфіку та тенденції виробничого розвитку сусідніх областей. Доцільним є програмування стимулювання розвитку нерівномірно розвинутих галузей виробництва сусідніх адміністративних одиниць з метою утворення повноцінного комплексу забезпечення мешканців усім необхідним, для

функціонування населення певної території. Так, однозначно і беззаперечно слід визнати пріоритетним не лише врахування рівня розвитку окремих секторів виробництва, а й наявного ресурсного потенціалу, зокрема наявність кваліфікованого трудового персоналу, що містить у собі кожна окремо взята область.

Розвиток та стабільність окремо взятого регіону має стати першим кроком на шляху формування сталої системи розвитку України, яка буде реалізовуватись на основі узгодження інтересів і можливостей регіонів, так як це раніше робилось на фундаменті узгодження інтересів окремих областей у межах певного регіону.

Формуванню досконалої загальнодержавної регіональної політики заважає, перш за все, відсутність правдивого висвітлення реального соціально-економічного стану регіонів. Цим абсолютно свідомо займаються засоби масової інформації, залежно від своєї політичної орієнтації, органи місцевої влади та суб'єкти підприємницької діяльності. При визначенні темпів економічного зростання не враховується індекс інфляції, при дослідженні обсягів безробіття – обсяг прихованої зайнятості та прихованого безробіття, підприємці в процесі взаємодії з податковими органами подають не повний перелік виконаних робіт або виготовленої продукції. Головним шляхом подолання цього, безумовно негативного явища, є залучення до структури обласного та галузевого управління якомога більш широких верств політичної влади та верств населення. А також уникнення принципу остаточного фінансування засобів масової інформації, що знаходяться у комунальній чи муніципальній власності (тобто тих, що фінансуються з місцевих бюджетів). Інформаційне партнерство міжрегіональних структур є не менш важливим фактором економічного зростання, ніж співробітництво у економічній чи соціальній сферах.

Загальна інформатизація найвіддаленіших і найбезперспективніших куточків української землі – це впевнений крок не лише до економічного добробуту, а й до нових принципів господарювання, переходу до

„інформатизованого суспільства”. Регіональний та загальнонаціональний економічний баланси будуть відповідати дійсності лише за умови використання реального інформаційного потенціалу.

Як відомо, будь-який сектор суспільних відносин може повноцінно функціонувати лише за умови наявності його повноцінної інфраструктури. Але ще й досі ми не можемо визначити, які елементи мають бути складовими науково-дослідницької інфраструктури нашої області. Враховуючи досвід інших країн (зокрема Японії, країни, яка найбільшу частку державних витрат спрямовує саме на розвиток науки й техніки), можна сказати, що, в першу чергу вона спирається на загальносоціальні та відтворювальні елементи інфраструктури: комунальну сферу, сферу захисту, розвитку та відтворення робочої сили, сектор екологічного захисту особистості, механізм координації інтересів певної території та загальних інтересів країни.

Щодо суто наукових передумов розвитку регіону, крім вже зазначеного фактору інформатизації, необхідно назвати стабільність та якість структури середньої та спеціальної освіти, систему захисту наукових винаходів та авторських прав всередині області (сертифікацію та ліцензування), механізм соціального росту та матеріального стимулювання робітників наукової та творчої сфери.

Література:

1. Яковенко Р. В. Регіонально-географічні фактори соціально-економічного впливу на демографічні процеси / Роман Яковенко // Зовнішня торгівля : право та економіка. – К. : Українська академія зовнішньої торгівлі. – 2006. – № 5 (28). – С. 158–162.

2. Яковенко Р. Депресивність розвитку регіону можна вилікувати / Р. Яковенко // Газета „Народне слово”. – 2003. – 30.09. – С. 2.

3. Яковенко Р. Шляхи регіонального розвитку Кіровоградщини : думка експерта [Електронний ресурс] / Р. Яковенко. – Режим доступу : <http://old.gre4ka.info/statti/37565-shliakhy-rehionalnoho-rozvytku-kirovohradshchynu-dumka-eksperta>. – Назва з титул. екрану.